

PARLAMENT DEL PRESIDENT

Excms. senyors, Molt Il·lustres senyores i senyors acadèmics, senyores i senyors.

Primerament vull agrair al senyor Secretari General la presentació que ha fet de la memòria de l'any passat i també felicitar en nom de la Reial Acadèmia i el meu personal, a tots els qui han guanyat els diferents premis convocats per l'Acadèmia. Tots els treballs han tingut una gran categoria i nivell científic.

També, en nom de la Junta de Govern de l'Acadèmia, vull agrair al doctor Francesc Solé Balcells i al senyor Eduard Sánchez Casals la seva activitat per posar en funcionament la pàgina web de l'Acadèmia, el que han fet amb molt interès, dedicació i èxit.

Continuaré amb un comentari sobre el discurs d'inauguració de curs, que ha llegit perquè li corresponia per antiguitat, el nostre president doctor Jacint Corbella. Ha estudiat un tema d'una gran actualitat. Com després comentarem el tema escollit entra de ple dins de les competències que tenen les Reials Acadèmies per a complir la seva tasca.

La consideració dels tòxics de tota mena: alimentaris, industrials, provocats per la mateixa societat, coneguts i encara desconeguts, és un tema, un problema en el que tots ens hi hem d'involucrar. Però com es diu en aquesta lliçó, apareixen en cicles molt llargs i actualment sembla que no es poden parar.

Ara exposaré algunes idees sobre el futur de les Reials Acadèmies. En una societat que està abocada a la valoració de l'eficàcia i de l'èxit, la figura de les Reials Acadèmies pot semblar que és innecessària, inútil fins i tot. Però per a conèixer cap on anem cal també que ens aturem, mirem cap endarrere, per veure el camí, ja prou llarg, que hem anat fent, i sense parar-nos, sense quedar-nos quietos, hem de meditar i mirar cap endavant per a continuar avançant.

La Reial Acadèmia de Medicina de Madrid es va fundar l'any 1732, en temps del regnat de Felip V, perquè alguns professors de Medicina, de Cirurgia i de Farmàcia, es reunien cada dia i discutien sobre els punts que consideraven més convenients per promoure a Espanya el progrés de la instrucció general per a les tres professions sanitàries. Abans encara hi havia l'Acadèmia de Medicina de Sevilla.

La nostra Reial Acadèmia de Medicina, al començament de Barcelona i després de Catalunya, va ser creada l'any 1770, aleshores amb el nom d'Acadèmia Médico Pràctica. Més tard quan el regnat de Ferran VII les Acadèmies van ser primer tancades totes el 1824 i després reobertes el 1830 amb una reorganització de les seves funcions i distribució.

Igual que havia passat amb les acadèmies franceses s'intentava suplir l'ensenyament molt clàssic i anquilosat de les facultats de medicina amb aquestes acadèmies que eren la reunió dels professionals de la medicina i la cirurgia que gaudien de més prestigi, per transmetre els ensenyaments més moderns.

En una època concreta tots els catedràtics de les facultats de medicina, pel sol fet de ser-ho, tenien dret a ser nomenats acadèmics, però això a la llarga no va ser profitós per a la institució acadèmica perquè molts dels professors no van llegir el seu discurs ni van col·laborar-hi. Però els temps han canviat molt i ara cal que tinguem molt clar el que representa la nostra institució, quines han de ser les seves funcions i deures envers la societat.

Encara que l'Acadèmia de Medicina de Barcelona va ser creada en part com a eina per a substituir la tasca docent d'una universitat que s'havia perdut, pel trasllat a Cervera, la situació actual a Catalunya és molt diferent. Ara tenim quatre facultats de medicina a Catalunya, amb descentralització clara: les de les universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, de Reus de la universitat Rovira i Virgili, i la de Lleida. I juntament amb elles hi ha un considerable nombre d'hospitals del nivell assistencial més alt.

Hi ha a més una altra institució, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears que ha fet una tasca de primer ordre, gairebé des de fa casi cent cinquanta anys, de cara a millorar les condicions de l'estudi i la recerca entre els estudiants i graduats. També tenim les societats científiques, de Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i el món, amb els seus congressos, moltes d'elles amb les seves revistes.

Ens podem doncs preguntar: quin és el paper de les acadèmies?, com l'hem d'exercir?. Aquest paper o funció de les acadèmies és tàcitament el mateix que se'ls va assignar des de la seva fundació, amb alguns canvis: és una reunió de metges, cirurgians i farmacèutics, per a discutir i incrementar els coneixements i transmetre'ls a tota la societat.

L'edifici on ara estem no ha estat pas sempre la seu de l'Acadèmia. Es va construir en el segle XVIII per a ser la seu del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona, després l'ocupà la Facultat de Medicina i finalment, el 1929, l'Acadèmia que abans estava en una casa envellida del carrer dels Banys Nous.

El gran repte que ara tenim és veure si en aquest temps, caracteritzat pels grans avenços, científics i tècnics, les Acadèmies s'han posat al dia, de la mateixa manera que ho han fet les facultats universitàries i els hospitals.

Potser també caldrà considerar el nombre d'acadèmics numeraris. L'any 1920 ja es va aprovar que fossin 50, i molt més tard 60, que és el nombre actual. Mentrestant el nombre de metges aquí s'ha multiplicat per 140. I tot i que seria recomanable tampoc cal que hi estiguin representades totes les especialitats, que a Espanya són gairebé cinquanta. La divisió en grans grups d'àrees de coneixement, coneguts aquí com a seccions, ha estat prou eficaç.

El futur es pot veure bastant ple d'esperança. L'Acadèmia té un gran capital, que són els nostres acadèmics. Han de continuar ingressant fent una selecció molt acurada, tasca que és complicada i necessita el seu temps. Un acadèmic ha de participar activament en totes les activitats i reunions de la institució i, a més de ser un científic de primera línia, ha de ser un humanista que s'interessi per totes les activitats de les ciències i de les lletres, i ha de saber transmetre a la societat la nostra opinió sobre els grans problemes actuals que té la medicina.

Un acadèmic ha de parlar bé, ha d'escriure bé i ha de tenir capacitat pel treball en grup. S'han d'estudiar qüestions d'actualitat que

interessin a la nostra societat. Un exemple ha estat el discurs d'avui del nostre president. Però a més hi ha moltes altres qüestions així les relacions entre la sanitat i la migració de les poblacions, les aglomeracions urbanes, l'habitatge, la contaminació, sigui química o bé física, així la importància creixent del soroll en la nostra vida; també els temes relacionats amb l'exercici de la medicina.

El futur de les acadèmies és brillant si seguim les idees dels seus fundadors, repeteixo, la reunió de metges, cirurgians, farmacèutics i ara també altres professionals, que es reuneixen per incrementar els seus coneixements en matèria de les ciències de la salut i transmetre'ls a la societat.

Acabo, declarant inaugurat el curs 2007, en nom del Molt Honorable Senyor President de la Generalitat de Catalunya

Josep Traserra i Parareda
Vicepresident de la RAMC